

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психології і туризму

Курсова робота
на тему: «Курортна справа в Туреччині»

здобувача групи Т 01-20
факультету туризму, бізнесу і психології
освітньої програми
Туристичне обслуговування
спеціальності 242 Туризм
Місюри Анни Миколаївни

Науковий керівник: д. пед. н., проф.
Бабушко С.Р.

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Національна шкала _____

Члени комісії: _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

КИЇВ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ КУРОРТНОЇ СПРАВИ.....	5
1.1. Сутність і завдання курортної справи.....	5
1.2. Роль природно-лікувальних ресурсів у розвитку курортів.....	7
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА КУРОРТІВ ТУРЕЧЧИНИ.....	11
2.1. Основні напрямки морського відпочинку в Туреччині.....	11
2.2. Гірськолижні дестинації Туреччини.....	16
2.3. Бальнеологічні курорти країни.....	19
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КУРОРТІВ У ТУРЕЧЧИНІ.....	22
3.1. Чинники гальмування курортної справи в країні.....	22
3.2. Просування курортних послуг Туреччини для українського споживача.....	23
ВИСНОВКИ.....	26
РЕЗЮМЕ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30
ДОДАТКИ.....	33

ВСТУП

Курортна справа на сьогоднішній день займає важливе місце, адже здоров'я людини – це одна з найголовніших проблем світу. Туреччина має потужний курортний потенціал, адже має вигідне географічне положення, природно-лікувальні ресурси, розвинену туристичну та транспортну інфраструктуру. Не менш важливим аспектом є вплив гальмуючих чинників на розвиток курортної справи, а також методи просування курортних послуг Туреччини для українського споживача.

Актуальність теми. Курорти Туреччини є популярними DESTИНАЦІЯМИ серед туристів. Роль курортної справи країни полягає у лікуванні, профілактиці та відпочинку за допомогою наявних природно-лікувальних ресурсів, розвиненої туристичної інфраструктури та транспортної доступності.

Ступінь розробленості теми. Теоретичні аспекти курортної справи та курорти Туреччини досліджували: А. Віндюк, Д. Гурова, О. Корнієнко [3]; Г. Заваріка [4]; О. Кравець, А. Рябєв [5]; С. Малахова, О. Черепок, Н. Волох [6]; П. Масляк [7]; М. Рутинський [11]; С. Юрченко, П. Батрак [19] тощо.

Мета курсового дослідження – розкрити загальну сутність та особливості курортної справи Туреччини.

Завдання курсової роботи:

- розкрити теоретичні аспекти дослідження курортної справи;
- проаналізувати стан курортів Туреччини, які спеціалізуються на пляжно-купальному, гірськолижному та бальнеологічному відпочинку;
- визначити основні чинники гальмування розвитку курортної справи в Туреччині;
- запропонувати стратегію просування курортних послуг для українського споживача.

Об’єкт дослідження – курортна діяльність у Туреччині.

Предмет дослідження – особливості, проблеми та перспективи курортної справи в Туреччині.

Методологія дослідження. Для вирішення поставлених завдань у курсовій роботі використовувалися методи аналізу, класифікації та порівняння теоретичних і загальних аспектів курортної справи в Туреччині та для дослідження стану курортів і чинників гальмування їх розвитку. Для визначення стратегії просування послуг для українського споживача був задіяний прогностичний метод, а також був застосований метод узагальнення.

Інформаційна основа дослідження. Під час виконання курсової роботи використовувалися законодавчі та нормативно-правові акти, посібники, журнали, статті та офіційні інтернет-ресурси.

Ступінь вирішення проблеми в дослідженні та практичне значення отриманих результатів. Завдяки аналізу перешкод, які гальмують курортну справу в Туреччині були визначені проблеми, на які слід звертати увагу при виборі курорту. Також була запропонована стратегія просування курортних послуг Туреччини для українського споживача.

Обсяг і структура курсової роботи. Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, резюме, списку використаних джерел і додатків. Кількість сторінок – 30, літературних та інформаційних джерел – 30. Обсяг ілюстративного матеріалу: 3 рисунки та 4 таблиці в основному тексті роботи; 9 рисунків у Додатку А, 6 рисунків у Додатку Б і 3 рисунки у Додатку В.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ КУРОРТНОЇ СПРАВИ

1.1. Сутність і завдання курортної справи

На сьогоднішній день курортна справа – це наука, яка вивчає властивості природних факторів та їхній вплив на організм людини. Наука про курорти розвивалася з накопиченням знань про властивості природних ресурсів, розвитком курортів та курортної справи загалом [6]. Згідно із Законом України «Про Курорти» курортна справа – це сукупність усіх видів науково-практичної та господарської діяльності, спрямованих на організацію та забезпечення лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань із використанням природно-лікувальних ресурсів. Під курортною справою також розуміють комплекс заходів з організації, управління курортами, будівництва необхідної інфраструктури, організацію культурних заходів, а також охорону природних ресурсів [9].

Серед основних завдань курортної справи необхідно виділити:

- розробку наукових засад організації та питань управління курортної справи;
- розробку методів курортного лікування;
- пошук природно-лікувальних ресурсів;
- вивчення потреб населення в курортному відпочинку та лікуванні;
- розробку правових засад курортної справи;
- використання курортної інфраструктури;
- удосконалення якості надання послуг.

Також виділяють соціальні завдання, серед яких є:

- зміцнення здоров'я населення на основі використання природно-лікувальних ресурсів та курортної інфраструктури;
- відновлення трудових ресурсів та зайнятості населення;
- розвиток курортів.

На основі поставлених завдань можна виокремити різновиди курортної діяльності. Відповідно до рис. 1.1. курортна діяльність має на меті охорону та використання природних ресурсів, надання послуг розміщення, організацію харчування, активні форми оздоровлення, екскурсійну діяльність, анімаційний сервіс, організацію відпочинку та оздоровлення, діяльність посередників у наданні курортних послуг, лікувально-профілактичну діяльність та діяльність з управління та економічного регулювання в курортній сфері.

Рис. 1.1. Різновиди курортної діяльності

Джерело: [5].

Для розвитку курортної справи необхідною є державна політика, основними принципами якої вважаються:

- законодавче визначення умов і порядку організації діяльності курортів;
- забезпечення надання курортних послуг для всіх громадян;

- врахування попиту на певні різновиди курортних послуг під час розроблення та затвердження програм розвитку курортів;
- раціональне використання та охорона природно-лікувальних ресурсів.

Отже, курортна справа базується на використанні природних ресурсів, які впливають на організм людини. Курортна справа є комплексом, завданням якого є організація та управління. Також курортна діяльність поділяється на різновиди, а принципи державної політики розвитку курортів є необхідною її складовою.

1.2. Роль природно-лікувальних ресурсів у розвитку курортів

Не менш важливим аспектом у розвитку курортів є рекреаційний потенціал. Рекреаційний потенціал – це система природних, історико-культурних об'єктів, які використовуються в рекреаційній діяльності. Цей чинник є складовою частиною рекреації [3].

Курортна справа та курортне лікування засновані на використанні природних ресурсів. До них належать ландшафт, біоклімат, мінеральні води та лікувальні грязі. Природно-лікувальні ресурси використовуються на всіх видах курортів та є основою при виборі місцевості під будівництво курорту [4].

Якість природно-лікувальних ресурсів визначається медичним висновком, а технологія видобування та використання цих ресурсів повинні гарантувати захист родовищам та іншим природним місцевостям від знищення, забруднення і втрати лікувальних властивостей. На основі цього на рис. 1.2. виділяють курорти за характером природно-лікувальних ресурсів.

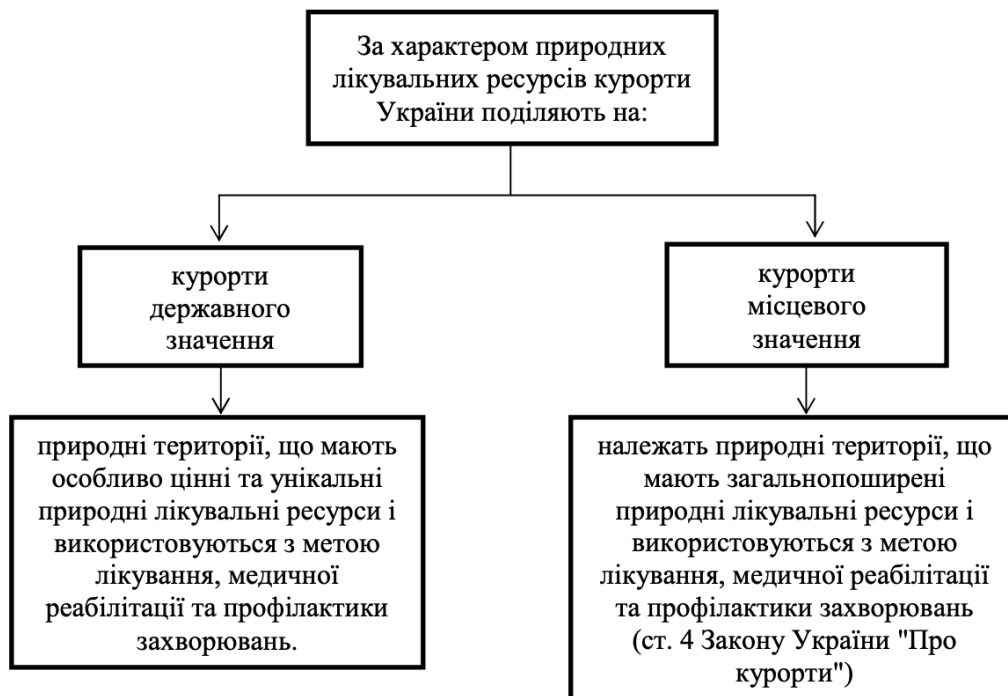

Рис. 1.2. Розподіл курортів за характером природно-лікувальних ресурсів

Джерело: [11].

Першим природно-лікувальним ресурсом, який необхідно виділити – це ландшафт. Під ландшафтом розуміють фізико-географічний комплекс, який характеризує місцевість, а також її клімат, атмосферу, рельєф, рослинний та тваринний світ тощо. Привабливість – це теж важлива складова ландшафту, до якої входять моря, річки, озера, гори, поля, ліси тощо. У розвитку курортів ландшафт використовують для вибору місцевості, для планування піших маршрутів, для організації пляжно-купального відпочинку та для гігієнічного стану водойм.

Для вибору розміщення курортів використовується рельєф місцевості. Цей природно-лікувальний ресурс поділяють за такими характеристиками:

- за височиною – рівнинні та горні;
- за близькістю до води – приморські, озерні, річкові;
- за рослинною зоною – лісові та степові.

Біоклімат характеризує вплив повітряних мас на організм людини.

Вплив біоклімату оцінюють за трьома категоріями:

- умови, які є сприятливими для всіх відпочиваючих;
- тренувальні умови, які є комфортними для здоров'я
- дратівливі умови, які є несприятливими для відпочинку та оздоровлення.

Кліматичні ресурси повинні бути наявні в усіх оздоровчих комплексах, у тому числі на курортах. Вони використовуються в закладах, які спеціалізуються на бальнеологічному, грязевому лікуванні, а також на кліматотерапії.

Також природно-лікувальним чинником є гідромінеральні ресурси, до яких відносяться мінеральні води та лікувальні грязі. Мінеральні води – це складні розчини, до складу яких входять речовини, що містяться в організмі людини. Таким чином, лікувальні властивості полягають у встановленні рівноваги між ними. Лікувальні грязі або пелоїди – це маси, які складаються з органічних та мінеральних речовин.

У лікувально-профілактичній практиці курортів ще виділяють такі природно-лікувальні ресурси:

- соляні шахти;
- водяні пари;
- лікування продукцією бджільництва (апітерапія);
- фітотерапія.

Отже, розвиток курортів напряду залежить від природно-лікувальних ресурсів. Вони є основою створення курортних дестинацій. Важливими аспектами є якість, технологія видобування та правильне використання. Кожен із них також має функції та є частиною оздоровлення. Загалом складові, які відносять до природно-лікувальних ресурсів, можна об'єднати в «рекреаційний потенціал території», що є основою курортного відпочинку.

Враховуючи викладене вище, можна підсумувати, що курортна справа – це комплекс заходів, який спрямований на відпочинок і лікування. Важливим аспектом курортної діяльності є роль природно-лікувальних ресурсів.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА КУРОРТІВ ТУРЕЧЧИНИ

2.1. Основні напрямки морського відпочинку в Туреччині

Туреччина – це приваблива країна для відпочинку. Насамперед туристи обирають даний напрямок через вигідне географічне положення та природні умови.

Туреччина займає лідерські позиції за туристичними прибуттями серед інших країн світу. Згідно з рис. 2.1. у літній період 2022 р. спостерігається значний зріст показників, що свідчить про активність сезону відпочинку в країні. У весняний і осінній період навпаки спостерігається падіння показників туристичних прибуттів.

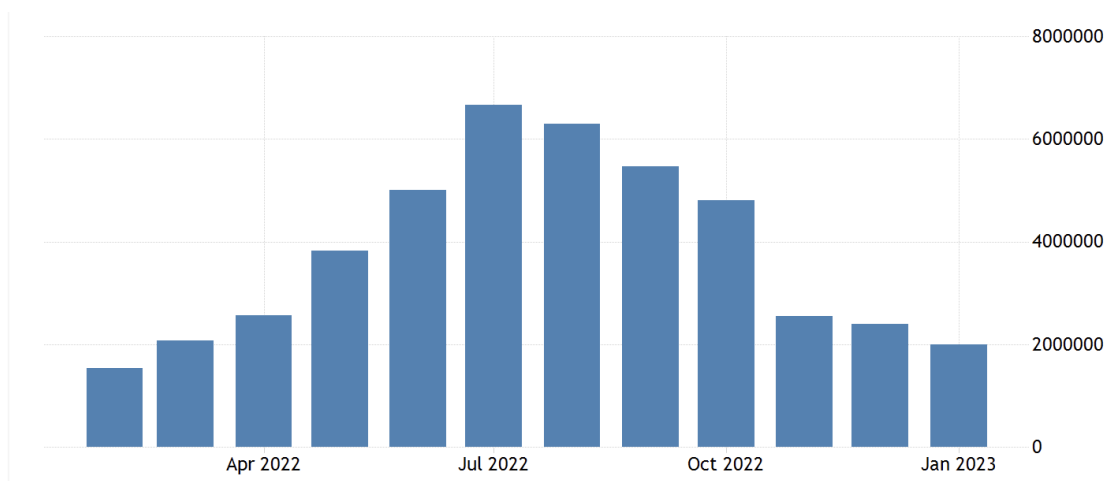

Рис. 2.1. Динаміка туристичних прибуттів Туреччини (2022-2023

рр.).

Джерело: [29].

Як і будь-яка країна світу, Туреччина має сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози. Для того, щоб визначити основні чинники, які впливають на курортний потенціал, було сформовано SWOT-аналіз (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> – вигідне географічне положення; – наявність природно-лікувальних ресурсів; – розвинена індустрія гостинності та транспортна інфраструктура; – наявність анімаційних послуг; 	<ul style="list-style-type: none"> – на деяких курортах слабкий розвиток туристичної інфраструктури, транспортної доступності та умов відпочинку; – велика чисельність туристів.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> – покращення стану та догляду туристичної інфраструктури та наявних природних ресурсів; – зниження цінової політики. 	<ul style="list-style-type: none"> – природні катаклізми; – економічна криза; – погіршення стану або знищення природно-лікувальних ресурсів.

Джерело: сформовано автором.

Туреччина розташована на півострові Мала Азія та омивається Середземним, Чорним та Егейським морями. Протяжність морського узбережжя має один із найбільших показників у світі, що у свою чергу є чинником розвитку пляжно-купального відпочинку [7].

Серед найпопулярніших напрямків морського відпочинку виділяють: Анталію; Белек; Аланію; Кемер; Сіде; Манавгат; Мармаріс; Бодрум і Фетхіє.

Необхідно зазначити, що кожна дестинація, яка спеціалізується на морському відпочинку, має велику кількість пляжів та розвинену індустрію гостинності. На узбережжі Туреччини знаходяться готелі різної категорії та заклади харчування.

Найчастіше при виборі курорту в Туреччині більшість туристів починають з Анталії. Анталія – це місто, яке входить до списку найкращих курортів Туреччини та є центром пляжно-купального туризму. Анталія знаходиться на узбережжі Середземного моря, що підходить для сімейного відпочинку. Окрім вигідного географічного положення, курорт має розвинену туристичну інфраструктуру та має різновиди активного відпочинку. Туристи можуть займатися водними розвагами, такими як

дайвінг, серфінг та снорклінг. Анталія також вважається одним з найбільш недорогих курортів країни, що робить це місто ще більш привабливим [16, 22]. (Додаток А, рис. А.1.)

Белек – курорт у провінції Анталія. Белек вважається одним із наймолодших курортів Туреччини. Можна сказати, що завдяки широкому пляжу в довжину 20 кілометрів, він став відомим центром відпочинку та рекреації. Окрім пляжів та розвиненої туристичної інфраструктури курорт приваблює туристів грою в гольф, адже Белек – це також найвідоміший гольф-центр у світі [17]. (Додаток А, рис. А.2.)

Ще однією дестинацією Анталійського узбережжя є Аланія. Цей курорт відноситься до відносно недорогих, але найтепліших курортів провінції. Комфортний клімат та піщані пляжі в поєднанні з розвиненою туристичною інфраструктурою роблять його популярним серед молоді та підходить для сімейного відпочинку з дітьми. Аланія приваблює туристів не тільки природно-лікувальними ресурсам, а ще й своєю історією. Варто також зазначити, що повітря в печерах, такі як Дамлаташ або Дим, позитивно впливає на організм людини [15, 18]. (Додаток А, рис. А.3.)

На Анталійському узбережжі також знаходиться місто Кемер. Курорт є відносно новим, тому його можна віднести до одного з найсучасніших напрямків у Туреччині. Кемер знаходиться в мальовничих бухтах, що є чинником привабливості для туристів. Ще однією особливістю курорту є те, що більша його територія є частиною Національного заповідника. Дестинація має розвинену туристичну інфраструктуру та велику кількість пляжів [16, 17]. (Додаток А, рис. А.4.)

Сіде – це ще один представник морського відпочинку в Туреччині. Місто розташоване в провінції Анталія на березі Середземного моря. Цей курорт вважається більш спокійним і має менший потік туристів. Це і є головною особливістю Сіде. Туристи обирають дане направлення для відпочинку та релаксації без міського шуму [18]. (Додаток А, рис. А.5.)

У провінції Анталія є один представник відпочинку та рекреації, який значно відрізняється від вище зазначених. Манавгат – це варіант для туристів, які віддають перевагу бюджетним подорожам. Попри розвинену індустрію гостинності, на курорті значно нижчі ціни за послуги. Причина цьому – географічне положення, адже місто не знаходиться на узбережжі. Важливо теж зазначити, що до Манавгату відноситься місто Сіде, де ціни за послуги значно вищі. Однак це не робить місто менш привабливим, ніж інші курорти Туреччини, адже Манавгат – це також варіант для знайомства з країною та її природно-лікувальними ресурсами [27]. (Додаток А, рис. А.6.)

Мармаріс – курорт, який розташований на узбережжі Егейського моря у провінції Мугла та приймає велику кількість туристів кожного року. Це також центр вітрильного спорту та інших водних активностей, таких як дайвінг, водні лижі, серфінг тощо. Курортна дестинація має розвинену індустрію гостинності та вигідне географічне розташування, адже знаходиться у бухті, що захищена великим островом, тому сильні вітри та шторми тут відсутні [28]. (Додаток А, рис. А.7.)

Бодрум – це ще один курорт, який знаходиться на узбережжі Егейського моря в провінції Мугла. Місто можна умовно поділити на західну та східну частину. Захід Бодрума – це гавань для яхт та човнів, де пропонуються дорожчі послуги, а східна частина пропонує різноманітні ресторани, готелі та чисті пляжі [18, 20]. (Додаток А, рис. А.8.)

У провінції Мугла розташована ще одна дестинація – це курорт Фетхіє. Раніше місто було оточене старовинними пам'ятками, але сьогодні Фетхіє – це центр купального відпочинку, який знаходиться біля узбережжя затоки в оточенні гірських схилів та дерев [20, 26]. (Додаток А, рис. А.9.)

Таким чином, представлена вище інформація щодо курортів, які спеціалізуються на пляжно-купальному відпочинку, може бути узагальнена, а її результати викладено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Характеристика пляжно-купальних курортів Туреччини

Назва курорту	Місцезнаходження	Коротка характеристика
Анталія	Провінція Анталія	Недорогий курорт і центр сімейного відпочинку.
Белек	Провінція Анталія	Молодий курорт і найвідоміший гольф-центр у світі.
Аланія	Провінція Анталія	Відносно недорогий і найтепліший курорт Туреччини.
Кемер	Провінція Анталія	Є частиною Національного заповідника та одним із найсучасніших курортів країни.
Сіде	Провінція Анталія	Центр спокійного відпочинку, має менший потік туристів, але дорожчі послуги.
Манавгат	Провінція Анталія	Центр бюджетного відпочинку, до складу якого входить курорт Сіде.
Мармаріс	Провінція Мугла	Центр вітрильного спорту та інших водних активностей.
Бодрум	Провінція Мугла	Західна частина курорту – це гавань для яхт та човнів з дорожчими послугами, а східна пропонує різноманітні дешевші послуги.
Фетхіє	Провінція Мугла	Центр купального відпочинку, що знаходиться біля узбережжя затоки в оточенні гірських схилів.

Джерело: сформовано автором.

Отже, Туреччина має великий потік туристів кожного року завдяки морським курортам. Чисті пляжі та розвинена туристична інфраструктура – це чинник привабливості для відпочиваючих. Найпопулярнішими напрямками морського відпочинку є узбережжя Середземного та Егейського моря. Кожна дестинація пропонує послуги різної категорії та цінової політики. Саме розвинена індустрія гостинності Туреччини дозволяє туристам обрати необхідний курорт для оздоровлення та відпочинку.

2.2. Гірськолижні дестинації Туреччини

Окрім морських курортів, Туреччина має інші привабливі дестинації. Незважаючи на те, що гірськолижні курорти не є популярним напрямком, але вони знаходяться на стадії розвитку. З кожним роком кількість туристів, які віддають перевагу зимовим видам спорту, стає все більше, адже Туреччина створює всі умови для комфортного відпочинку. До найбільших популярних гірськолижних курортів відносяться: Ерджієс; Паландокен; Улудаг; Сарикамиш; Каргалкая та Картепе.

Першим представником відомих гірськолижних дестинацій Туреччини є Ерджієс. Курорт знаходиться неподалік від міста Кайсері на найвищій точці Центральної Анатолії. Назва курорту походить від згаслого вулкана Ерджієс, який знаходиться неподалік від трас. Ерджієс пропонує різні зимові види спорту, такі як снігоходи, санки, лижі, сноуборди тощо. Загалом курорт – це 34 траси довжиною понад 100 кілометрів. Усі траси пов'язані між собою підйомниками, тому туристи можуть з легкістю пересуватися між ними. Необхідно також зазначити, що крім гірськолижного відпочинку, курорт пропонує готельні та ресторани послуги. Не менш важливими є послуги інструктора та оренди екіпірування [8, 25]. (Додаток Б, рис. Б.1.)

Паландокен – це гірськолижний курорт, що розташований на однойменній горі неподалік від міста Ерзурум. Дестинація дуже стрімко розвивається і може запропонувати сучасну туристичну інфраструктуру, підйомники, траси та оренду обладнання для зимових видів спорту. Загальна протяжність трас становить понад 30 кілометрів і також поділяється за складністю. Загалом переважають легкі та середні траси, а для професійного катання доступні лише дві. У Паландокені знаходиться база для тренувань збірної Туреччини з гірськолижного спорту. Курорт підходить для початківців, адже пропонує послуги інструкторів, наявні розваги для дітей [10,12]. (Додаток Б, рис. Б.2.)

До списку найкращих гірськолижних курортів Туреччини також входить Улудаг. Курорт розташований за 150 кілометрів від Стамбула на території Національного парку. Загальна протяжність трас становить 20 кілометрів і поділяється на 4 категорії:

- зелені траси – 10 трас для початківців та дітей;
- блакитні траси – 8 легких трас;
- червоні траси – 6 трас із середнім рівнем підготовки;
- чорні траси – 1 складна траса для професійних лижників.

Дестинація також пропонує розвинену індустрію гостинності. На території курорту функціонують готелі та ресторани різної цінової політики. Доступними є анімаційні розваги для дітей та дорослих [2]. (Додаток Б, рис. Б.3.)

Сарикамиш – ще один представник гірськолижного відпочинку в Туреччині. Курорт розташований за 50 кілометрів від міста Карса на горі Джібільтепе. Сарикамиш пропонує відвідувачам траси різних рівнів складності. На вершині гори розташовані траси для професійних лижників, а внизу – для дітей та початківців. Особливістю курорту є траси чорного рівня без складних спусків та 200-метрова траса для прихильників сноуборду. Також наявна розвинена туристична інфраструктура [14]. (Додаток Б, рис. Б.4.)

Центром гірськолижного відпочинку в Туреччині також є Карталкая. Курорт знаходиться в провінції Болу, на території Національного заповідника «Когорлу». Гірськолижні маршрути Карталкаї розраховані на всі рівні та мають протяжність майже 30 кілометрів. Курорт пропонує траси для новачків, майстрів та дітей. Також тут розташований перший у Туреччині сноу-парк. Дестинація має розвинену туристичну інфраструктуру, у тому числі велику кількість підйомників різного типу для дорослих і дітей [2]. (Додаток Б, рис. Б.5.)

Популярним турецьким гірськолижним курортом є Картепе. Дестинація розташована за 100 кілометрів від Стамбула. Загальна протяжність трас становить 42 кілометри та складається з чотирьох категорій складності. Картепе вважається одним із найпривабливіших та обладнаних курортів у Туреччині. Розвинена індустрія гостинності, а також наявність прокату обладнання та школа для лижників є чинником привабливості для туристів [14]. (Додаток Б, рис. Б.6.)

Таким чином, представлена вище інформація щодо курортів, які спеціалізуються на гірськолижному відпочинку, може бути узагальнена, а її результати викладено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Характеристика гірськолижних курортів Туреччини

Назва курорту	Місцезнаходження	Коротка характеристика
Ерджієс	Центральна Анатолія, неподалік від м. Кайсері	Пропонуються різні зимові види спорту та 34 траси довжиною понад 100 км.
Паландокен	Розташований неподалік від м. Ерзурум	Загальна протяжність трас – понад 30 кілометрів. На курорті розміщена база для тренувань збірної Туреччини з гірськолижного спорту.
Улудаг	Знаходиться за 150 км від Стамбула на території Національного парку	Загальна протяжність трас становить 20 кілометрів і поділяється на 4 категорії.
Сарикамиш	Розташований за 50 кілометрів від міста Карса на горі Джібільтепе	Особливістю є траси чорного рівня без складних спусків та 200-метрова траса для прихильників сноуборду.
Карталкая	Провінція Болу, на території Національного заповідника “Когорлу”	Протяжність трас – 30 км. Також тут розташований перший у Туреччині сноу-парк.
Картепе	Розташований за 100 кілометрів від Стамбула	Загальна протяжність трас становить 42 кілометри та складається з чотирьох категорій складності.

Джерело: сформовано автором.

Отже, не дивлячись на те, що гірськолижний відпочинок у Туреччині знаходиться на стадії розвитку, курорти цього типу стають все більш

популярними. Причиною цьому є облаштовані траси для катання, прокат обладнання та послуг інструктора, а також розвинена туристична інфраструктура. Загалом курорти пропонують траси та підйомники різних категорій для дорослих і дітей, що робить цей вид відпочинку комфортним і безпечним.

2.3. Бальнеологічні курорти країни

Туреччина приваблює туристів також бальнеологічними курортами. На території країни розташована чимала кількість термальних джерел, за допомогою яких відбувається лікування та профілактика різних захворювань. Популярними бальнеологічними центрами Туреччини є: Памуккале; Ялова та Бурса.

Найбільш відомим бальнеологічним курортом Туреччини вважається Памуккале. Це природний об'єкт, який знаходиться на південному заході країни між Ізміром і Анталією. Памуккале – це терасні ванни та білосніжні травертини. Оскільки вапняні відкладення дуже крихкі, туристи можуть гуляти та відпочивати тут лише босоніж. На території курорту знаходиться 17 видів термінальних вод. Застосування цих природно-лікувальних ресурсів залежить від діагнозу та визначається індивідуально. Методи лікування та профілактики включають термальні та грязеві ванни, пиття мінеральної води та інші оздоровчі процедури. Завдяки великій кількості карбонатів, термальні джерела мають омолоджуючий ефект. Найвідомішим об'єктом з термальними водами є античний басейн Клеопатри, де температура становить 36 градусів вище нуля [23]. (Додаток В, рис. В.1.)

Ще одним представником є курорт Ялова. Дестинація знаходиться неподалік від Стамбула та відома своїми термальними джерелами. Сучасний термальний курорт розташований у гірській ущелині, що і робить його особливим. Температура джерела становить 60 градусів вище нуля, а у басейнах і ваннах – 40 градусів. Важливо зазначити, що курорт має

розвинену туристичну інфраструктуру, до складу якої входять готелі, басейни, турецькі хамами, тенісні корти, кафе, ресторани тощо. У Яловій існує певна процедура оздоровчих купань, яка складається з відвідування хамама, занурення у крижану ванну, відвідування закритого гарячого басейну та відкритого термального. Курорт функціонує цілий рік, що і робить це місце популярним серед туристів [13, 21]. (Додаток В, рис. В.2.)

Курорт Бурса – це також один із найвідоміших бальнеологічних центрів Туреччини, який знаходиться на узбережжі Мармурового моря. На курорті знаходиться термальне джерело Ойлат, розташоване майже в 30 кілометрах на південь від центру міста. Вода складається з цілющих мінеральних елементів та використовується для пиття. Туристи відвідують курорт для профілактики різних захворювань. Однак DESTИНАЦІЯ має менш розвинену туристичну інфраструктуру, порівняно з іншими курортами Туреччини [24]. (Додаток В, рис. В.3.)

Таким чином, представлена вище інформація щодо курортів, які спеціалізуються на бальнеологічному відпочинку, може бути узагальнена, а її результати викладено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Характеристика бальнеологічних курортів Туреччини

Назва курорту	Місцезнаходження	Коротка характеристика
Памуккале	Знаходиться на південному заході, між Ізміром і Анталією	На курорті знаходиться 17 видів термінальних вод та античний басейн Клеопатри.
Ялова	Знаходиться неподалік від Стамбула	Термальний курорт розташований у гірській ущелині, що робить його особливим.
Бурса	Знаходиться на узбережжі Мармурового моря	На курорті знаходиться джерело Ойлат.

Джерело: сформовано автором.

Отже, бальнеологічні курорти є теж популярним видом відпочинку в Туреччині. Незважаючи на невелику кількість DESTИНАЦІЙ, туристи

відвідують їх для лікування та профілактики захворювань. Кожний курорт пропонує відвідування басейнів та ванн різної температури. Єдиним недоліком, порівняно з іншими курортами, є невелика кількість туристичних споруд.

Враховуючи викладене вище, можна підсумувати, що курорти Туреччини є популярним напрямком, про що свідчить статистика туристичних прибуттів. Як і будь-який центр відпочинку, країна має позитивні та негативні чинники, а також можливості та загрози розвитку курортної діяльності. Загалом дестинації приваблюють туристів завдяки наявності природно-лікувальних ресурсів і туристичної інфраструктури.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КУРОРТІВ У ТУРЕЧЧИНІ

3.1. Чинники гальмування курортної справи в країні

Туреччина приваблива країна з точки зору стану курортної справи. Вигідне географічне розташування та наявність природно-лікувальних ресурсів робить дестинацію популярною серед туристів. Однак, як і будь-який туристичний напрямок, Туреччина має чинники гальмування розвитку курортів [1, 19].

Серед чинників гальмування на курортах, які спеціалізуються на пляжно-купальному туризмі, необхідно виділити велику чисельність туристів і відповідно високу цінову політику. Великий потік туристів створює проблему комфортного відпочинку, адже через це знижується рівень обслуговування пляжів, курортних інфраструктур та стану природно-лікувальних ресурсів. Такі слабкі сторони виникають через розміщення відпочиваючих здебільшого у готелях високого класу. Для того, щоб вирішити проблему великої кількості туристів, необхідно розвивати готелі класами нижче.

Менш розвиненим напрямком відпочинку в Туреччині є гірськолижні курорти. Загалом дестинації пропонують якісні послуги, але їх рівень поступається морським курортам. Слабкими сторонами є менш розвинена індустрія гостинності та транспортна доступність.

Порівняно з гірськолижними курортами, бальнеологічні є більш популярними. Негативними чинниками, які впливають на стан та розвиток бальнеологічних курортів, є нижчий рівень індустрії гостинності та проблеми з транспортною доступністю.

Необхідно зазначити про природні катаклізми, які напряду впливають на туристичний потік та розвиток курортів. У лютому 2023 р. у південній і центральній частині Туреччини стався землетрус, який

спричинив масштабні руйнування та забрав життя у понад 50 тис. осіб [30]. Також можливі економічні кризи та погіршення стану природно-лікувальних ресурсів, що є основою курортної справи.

Отже, можна відзначити, що до чинників гальмування курортної справи в Туреччині відноситься відносно низький розвиток туристичної інфраструктури, транспортної доступності та умов відпочинку на курортах. Велика кількість туристів, висока цінова політика, загроза природних катаклізмів та економічних криз, а також погіршення стану або знищення природно-лікувальних ресурсів є спільними недоліками курортної діяльності в країні. Незважаючи на негативні чинники, Туреччина має всі можливості для покращення стану та розвитку курортних дестинацій.

3.2. Просування курортних послуг Туреччини для українського споживача

На сьогоднішній день Туреччина – це туристично приваблива країна для українського споживача. Порівняно з відпочинком на Чорноморському або Азовському узбережжі України, туристи обирають курорти Туреччини через розвинену індустрію гостинності, велику кількість пляжів, наявність інших природних ресурсів та відповідно якісне обслуговування. Не менш важливим аспектом є система харчування «All inclusive». Також необхідно зазначити про транспортну доступність, адже прямий переліт складає близько 2 годин.

Як і будь-яка дестинація, Туреччина має певні недоліки відпочинку для українського споживача. Для того, щоб їх вирішити, необхідно запровадити стратегію просування курортних послуг.

У 2022 р. на просування курортних послуг Туреччини вплинуло російське повномасштабне вторгнення в Україну, що зменшило потік українських туристів. Головним гальмуючим чинником є транспортна доступність, оскільки було запроваджено режим закритого неба над

Україною. Для того, щоб збільшити чисельність туристичних прибуттів, необхідно розробити стратегію для комфортного та швидкого пересування українських туристів до Туреччини. Оскільки зараз найближчі авіап перевезення здійснюється з Польщі, Румунії та Молдови, туристичні оператори можуть розробити та запропонувати спеціальні автобусні рейси з українських міст до аеропортів закордоном.

З 2022 р. чисельність російських туристів у Туреччині збільшилася, що також є гальмуючим чинником просування курортних послуг для українського споживача. Для того, щоб вирішити цю проблему та збільшити потік відпочиваючих з України, туристичним операторам необхідно заздалегідь інформувати про перебування російських туристів на курорті. Це стосується і готелів у Туреччині. Важливим аспектом є безпека, тому необхідно оформлювати страховки, щоб захистити українських туристів під час перебування на відпочинку.

Гальмуючим чинником при виборі курорту Туреччини є висока цінова політика. З кожним роком курортні дестинації піднімають ціни за свої послуги, що для українських туристів виступає проблемою, адже не всі курорти відповідають вимогам. Також через велику чисельність відпочиваючих, деякі дестинації мають менш розвинену туристичну інфраструктуру, рівень обслуговування пляжів, закладів харчування тощо. Для того, щоб вирішити проблему великої чисельності туристів і відповідно високої цінової політики на турецьких курортах, необхідно створити нові туристичні місця. Це допоможе рівномірно розподілити велику чисельність туристів і покращити якість курортних послуг. Що стосується цін, то Туреччина повинна розробити спеціальні акційні пропозиції, щоб збільшити потік туристів з України.

Отже, щоб просувати турецькі курорти для українців, необхідно й надалі розвивати дестинації та туристичну інфраструктуру країни. Сьогодні важливим аспектом при виборі курорту для українського споживача є

транспортна доступність, а також велика чисельність російських туристів у Туреччині. Потрібно розробляти туристичні маршрути; інформувати українських туристів про перебування російських відпочиваючих на курортах і готелях; створювати нові туристичні місця для того, щоб зменшити кількість туристів на одному курорті та відповідно запровадити спеціальні цінові пропозиції. Оскільки Туреччина має вигідне географічне положення, транспортну доступність, природно-лікувальні ресурси та індустрію гостинності, країна має всі шанси реформувати курорти, щоб збільшити потік українських туристів.

Враховуючи викладене вище, можна підсумувати, що чинники гальмування впливають на стан курортної діяльності та на якість надання послуг. Для того, щоб збільшити чисельність туристів з України важливо запровадити стратегію просування курортних послуг.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження були розкриті теоретичні аспекти курортної справи. Було визначено сутність та завдання, а також різновиди та основні принципи державної політики розвитку курортної діяльності. Важливим чинником є роль природно-лікувальних ресурсів у розвитку курортів, до складу яких відносяться: ландшафт; рельєф; біоклімат; кліматичні та гідромінеральні ресурси. Саме ці компоненти є основою для створення та функціонування курортів.

Було проведено аналіз стану курортів Туреччини. За допомогою статистичних даних була проаналізована динаміка туристичних прибуттів за 2022-2023 рр.. Вона засвідчує, що зріст показників відбувається в літній період 2022 р. через активність сезону, а відповідно зниження показників спостерігається навесні та восени.

Також був проведений SWOT-аналіз, за яким були визначені сильні та слабкі сторони, можливості та загрози курортного потенціалу Туреччини. Можна підсумувати, що всі дестинації розвинені, але відрізняються один від одного за рівнем туристичної інфраструктури, обслуговування, транспортної доступності та якості природно-лікувальних ресурсів.

Курорти, що спеціалізуються на пляжно-купальному відпочинку, є найбільш популярними серед туристів. На це впливає вигідне географічне розташування та розвинена туристична інфраструктура. Вони розташовані на узбережжях Середземного та Егейського морів. Чинниками привабливості морських курортів є чисті пляжі та розвинена індустрія гостинності.

Гірськолижні курорти Туреччини – це вид відпочинку та оздоровлення, який знаходиться на стадії розвитку. Хоча вони надають якісні туристичні послуги, але все-таки відрізняються за рівнем розвитку

від DESTИНАЦІЙ, які спеціалізуються на пляжно-купальному відпочинку. Головними аспектами для гірськолижних курортів є надання послуг для активного відпочинку. Щодо індустрії гостинності, то курорти знаходяться на стадії розвитку, але можуть запропонувати послуги розміщення та харчування. Доволі великою проблемою залишається транспортна доступність.

Бальнеологічні курорти є більш популярним напрямком для відпочинку та оздоровлення, ніж гірськолижні, проте також відрізняються від морських DESTИНАЦІЙ. Важливим аспектом є профілактика та лікування різних захворювань, тому на території курортів функціонують басейни, термальні джерела та практикується пиття мінеральних вод.

У ході дослідження проблем та перспектив розвитку курортів у Туреччині було визначено основні чинники гальмування курортної справи. Таким чином, до них відносяться: слабкий розвиток туристичної інфраструктури, транспортної доступності та умов відпочинку на деяких курортах; велика кількість туристів і відповідно висока цінова політика; загроза природних катаклізмів і економічних криз, а також погіршення стану або знищення природно-лікувальних ресурсів. Перший гальмуючий чинник стосується гірськолижних та бальнеологічних курортів, а другий – курортів, які спеціалізуються на пляжно-купальному відпочинку.

Була запропонована стратегія просування курортних послуг Туреччини для українського споживача. Таким чином, були визначені основні проблеми проведення курортної діяльності для туристів з України: російське вторгнення в Україну, яке зменшило потік туристичних прибуттів; велика чисельність російських і з інших країн відпочиваючих на турецьких курортах, а також висока цінова політика. Для вирішення цих проблем було запропоновано: розробити автобусні маршрути для пересування українських туристів до найближчих аеропортів закордоном; туроператори та працівники готелів у Туреччині повинні заздалегідь

інформувати про російських відпочиваючих; акцентувати увагу на безпеці туристів з України, а також створювати нові курорти та запровадити акційні пропозиції на відпочинок у Туреччині.

РЕЗЮМЕ

Місюра Анна Миколаївна

КУРОРТНА СПРАВА В ТУРЕЧЧИНІ

Курсова робота присвячена дослідженню курортної справи в Туреччині. Мета роботи – розкрити загальну сутність та особливості курортної справи Туреччини. Завдання роботи: розкрити теоретичні аспекти дослідження курортної справи; проаналізувати стан курортів Туреччини, які спеціалізуються на пляжно-купальному, гірськолижному та бальнеологічному відпочинку; визначити основні чинники гальмування розвитку курортної справи в Туреччині; запропонувати стратегію просування курортних послуг для українського споживача. Об'єктом дослідження курортна діяльність у Туреччині, а предметом – особливості, проблеми та перспективи курортної справи в Туреччині. У ході виконання курсової роботи були використані методи аналізу та синтезу, порівняння, класифікації, індукції, дедукції та узагальнення.

У курсовій роботі розкриті теоретичні аспекти дослідження курортної справи, а саме сутність і завдання, різновиди курортної діяльності та вплив природно-лікувальних ресурсів на розвиток курортів. На основі вивчення чинників гальмування розвитку курортів у досліджуваній країні та враховуючи шляхи їх усунення, було розроблено комплекс заходів з просування курортних послуг для українського споживача.

Ключові слова: курортна справа, курорт, природно-лікувальні ресурси, Туреччина, морські курорти, гірськолижні курорти, бальнеологічні курорти, туристична інфраструктура, транспортна доступність, вигідне географічне положення.

RESUME

Misiura Anna Mykolayivna RESORT CASE IN TURKEY

The course work is devoted to the research of the resort business in Turkey. The purpose of the work is to reveal the general essence and peculiarities of the resort business in Turkey. Objectives: to reveal the theoretical aspects of the research of the resort case; to analyze the state of resorts in Turkey, which specialize in beach-swimming, skiing and balneological recreation; determine the main factors inhibiting the development of the resort business in Turkey; to propose a strategy for the promotion of resort services for the Ukrainian consumer. The object of research is the resort activity in Turkey, and the subject is the peculiarities, problems and prospects of the resort business in Turkey. In the coursework the methods of analysis and synthesis, comparison, classification, induction, deduction and generalization were used.

The course work reveals the theoretical aspects of the research of the resort business, namely the essence and tasks, types of resort activities and the influence of natural healing resources on the development of resorts. Based on the study of the factors inhibiting the development of resorts in the country under study and taking into account ways to eliminate them, a set of measures to promote resort services for the Ukrainian consumer was developed.

Keywords: resort business, resort, natural healing resources, Turkey, sea resorts, ski resorts, balneological resorts, tourist infrastructure, transport accessibility, favorable geographical location.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко В. С. Сталий розвиток туристичної галузі Туреччини в умовах економічної рецесії: виклики та можливості. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2019/6.pdf (дата звернення: 05.03.2023)
2. Будник О. На лижах із турецьких гір. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/3166725-na-lizah-iz-tureckih-gir.html> (дата звернення: 01.03.2023)
3. Віндюк А. В., Гурова Д. Д., Корнієнко О.М. Рекреалогія та Курортна справа : навч. посібник. Запоріжжя. “Запорізька політехніка”, 2022. 268 с.
4. Заваріка Г. М. Курортна справа : навч. посібник. Київ. «Центр учбової літератури», 2015. 264 с.
5. Кравець О. М., Рябев А. А. Курортологія : навч. посібник. Харків. ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 168 с.
6. Малахова С. М., Черепок О. О., Волох Н. Г. Курортологія та курорти України : навч. посібник. Запоріжжя. ЗДМУ, 2019. 105 с.
7. Масляк П.О. Рекреаційна географія: навч. посібник. Київ. Знання, 2008. 343 с.
8. Пасічник В. Гірськолижний Ерджієс: 7 причин відпочити на турецькому курорті. URL: <https://ukrainky.com.ua/girskolyzhnyj-erdzhiyes-7-prychyn-vidpochytu-na-tureczkomu-kurorti/> (дата звернення: 01.03.2023)
9. Про курорти : Закон України від 05 жовтня 2000 р. № 2026-III із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 19 січня 2006 року N 3370-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text> (дата звернення: 20.02.2023).
10. Рудченко А. Чартери й низькі ціни: чим вражає гірськолижний курорт Паландокен у Туреччині – власний досвід. URL:

https://vacation.24tv.ua/charteri-nizki-tsini-chim-vrazhaye-girskolizhniy-kurort-palandoken_n1826164 (дата звернення: 01.03.2023)

11. Рутинський М. Й. Класифікації та типології курортів. *Вісник Львівського університету. Серія: Географія*. 2007. Вип.34. С.236-246

12. Савіна І. На лижі до Туреччини. URL: <https://www.journeys6senses.com/na-lyzhi-do-turecciny/> (дата звернення: 01.03.2023)

13. Тугушева Є. Цілорічний спа-курорт. Тисячі туристів їдуть узимку до нетипового турецького міста. URL: <https://travel.rbc.ua/ukr/show/kruglogodichnyy-spa-kurort-tysyachi-turistov-1643283397.html> (дата звернення: 01.03.2023)

14. Федорук М. Кращі гірськолижні курорти Туреччини. URL: <https://tsikaviy-svit.com/> (дата звернення: 01.03.2023)

15. Федорук М. Цікаві місця Аланії. URL: <https://tsikaviy-svit.com/> (дата звернення: 01.03.2023)

16. Шевченко В. У подорож всією сім'єю: кращі місця Туреччини. URL: <https://nachasi.com/society/2021/05/12/u-podorozh-vsiyeyu-simyeu-krashhi-mistsya-turechchynu/> (дата звернення: 01.03.2023)

17. Шевченко Т. Який курорт вибрати в Туреччині? URL: <https://www.poehalisnami.ua/ua/blog/kakoi-kurort-vibrat-v-turtsii> (дата звернення: 01.03.2023)

18. Шум А. Найкращі курорти Туреччини. URL: <https://otpusktime.com/uk/krainy/kurorty-turechchini/> (дата звернення: 01.03.2023)

19. Юрченко С. О., Батрак П. В. Державне регулювання розвитку туристичної діяльності в Туреччині: досвід для України. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2018. Вип. 8.

20. Alex Schultz. 15 Best Cities to Visit in Turkey. URL: <https://www.touropia.com/best-cities-to-visit-in-turkey/> (дата звернення: 01.03.2023)
21. Japneet Kaur. 7 Therapeutic Hot Springs In Turkey Everyone Who Searches For Tranquility Should Visit. URL: <https://traveltriangle.com/blog/hot-springs-in-turkey/> (дата звернення: 01.03.2023)
22. Jess Lee. 15 Best Cities in Turkey. URL: <https://www.planetware.com/turkey/best-cities-in-turkey-tr-1-7.htm> (дата звернення: 01.03.2023)
23. Lena Claeys. Everything you need to know about Pamukkale Turkey. URL: <https://www.worldwildhearts.com/post/pamukkale-turkey> (дата звернення: 01.03.2023)
24. Sena Alkan. The ultimate list of Turkey's thermal springs for a relaxing holiday. URL: <https://www.dailysabah.com/travel/2016/10/01/the-ultimate-list-of-turkeys-thermal-springs-for-a-relaxing-holiday> (дата звернення: 01.03.2023)
25. The official website of the city of Erjies. URL: <https://www.erciyeskayakmerkezi.com/?lang=en> (дата звернення: 01.03.2023)
26. The official website of the city of Fethiye. URL: <https://www.fethiye.bel.tr/> (дата звернення: 01.03.2023)
27. The official website of the city of Manavgat. URL: <https://www.manavgat.bel.tr/> (дата звернення: 01.03.2023)
28. The official website of the city of Marmaris. URL: <https://www.marmaris.bel.tr/> (дата звернення: 01.03.2023)
29. Turkey Tourist Arrivals. URL: <https://tradingeconomics.com/turkey/tourist-arrivals> (дата звернення: 01.03.2023)
30. Bahadır Çelik. Official death toll in Turkish-Syrian earthquake exceeds 53,000. URL: <https://www.wsws.org/en/articles/2023/03/04/teza-m04.html> (дата звернення: 05.03.2023)

ДОДАТКИ

Додаток А

Пляжно-купальні курорти Туреччини

Рис. А.1. Анталія

Рис. А.2. Белек

Рис. А.3. Аланія

Рис. А.4. Кемер

Рис. А.5. Сіде

Рис. А.6. Манавгат

Рис. А.7. Мармаріс

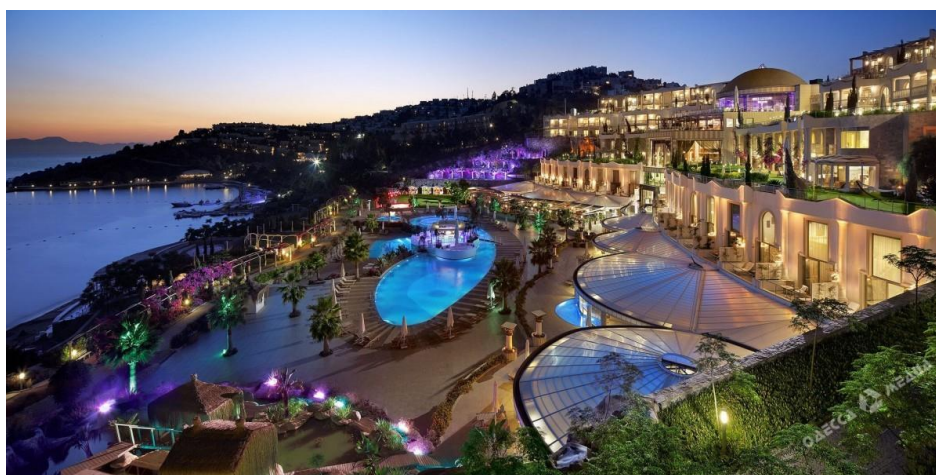

Рис. А.8. Бодрум

Рис. А.9. Фетхіс

Гірськолижні курорти Туреччини

Рис. Б.1. Ерджієс

Рис. Б.2. Паландокен

Рис. Б.3. Улудаг

Рис. Б.4. Сарикамиш

Рис. Б.5. Карталкая

Рис. Б.6. Картепе

Бальнеологічні курорти Туреччини

Рис. В.1. Памуккале

Рис. В.2. Ялова

Рис. В.3. Бурса